



Et proposem fer un itinerari per a recórrer la Devesa: conèixer les característiques, els valors naturals i paisatgístics que té, les pressions i els impactes que l'han alterada estructuralment, el futur que li espera, etc. T'acostem a la Devesa, un espai natural que depèn molt de tu.

Gran part del traçat va per la zona d'actuació del Projecte LIFE-Naturalesa "Model de Restauració d'Hàbitats Dunars", per mitjà del qual es pretén recuperar dos dels ecosistemes més alterats durant la dècada dels 70 amb el Projecte d'Urbanització de la Devesa: les mallades i les dunes litorals. El recorregut comença i acaba quasi en el mateix punt i la seua durada es aproximadament de dos hores. Cal tindre present l'època de l'any per a portar la roba i la protecció adequada i, a més, només hi ha una font d'aigua potable al final del trajecte a l'eixida a la platja. Si t'agrada l'observació d'aus no oblidis els prismàtics.

Tin en compte que estàs en un espai natural protegit i que pots contribuir a la conservació d'este. Si camines en silenci, sense eixir-te'n del camí i sense deixar-hi fem, et permetrà a tu i als qui vinguen després, gaudir de l'encant de la Devesa.

#### SENYALS INDICATIUS

N'hi ha de dos tipus:

Amb una banda blanca i una altra taronja, i numerades de l'1 al 12, s'indiquen les parades.

Amb una banda taronja s'assenyala el traçat de l'itinerari. Si et situes en una d'estes podràs vore la següent.

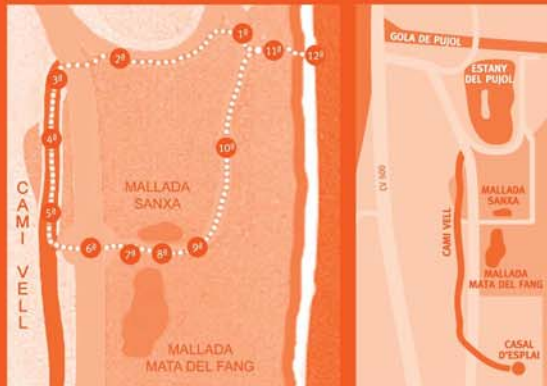


Per a més informació sobre l'itinerari autoguiat i sobre el Projecte Life Duna podeu consultar la pàgina web: <http://www.lifeduna.com>

#### PERFIL ECOSISTEMES DEVESA

En el nostre recorregut travessarem zones amb característiques diferents que constitueixen els ecosistemes de la Devesa. Cada un d'ells es disposa en una banda paral·lela a la mar, de manera que des d'esta cap a l'interior, la vegetació va guanyant alçària a poc a poc.

#### MAPES DE SITUACIÓ DE L'ITINERARI I DE LES PARADES



# MODEL DE RESTAURACIÓ D'HÀBITATS DUNARS A L'ALBUFERA DE VALÈNCIA



Itinerari autoguiat per la Devesa



# Itinerari autoguiat per la Devesa

## PARADA 1



Comencem l'itinerari en direcció a les dunes més antigues de la Devesa cobertes de pins i arbusts, de manera que deixem a la nostra esquena la mar. Passem d'un aparcament asfaltat a una zona amb arena i poca vegetació: són antics vials i aparcaments recuperats. Al sol ens cridarà l'atenció un caragolet pla molt abundant que quan mor el sol blanqueja la seua closca.

## PARADA 2



Si mirem al fons a la nostra dreta, vorem unes torres d'apartaments. Esta imatge ens acosta a la història recent de la Devesa: el Projecte d'Urbanització realitzat als anys 60-70, en el qual es van substituir les dunes pròximes a la platja per un passeig marítim, es van terraplenar les mallades i a les dunes fixes es van construir apartaments, urbanitzacions i es va quadricular el terreny amb vials i aparcaments. Davant de nosaltres tenim l'Estany de Pujol o "llac artificial" com és conegut popularment.

Fins a arribar a la següent parada caminarem al costat d'una carretera per la qual circulen molts vehicles. Alerta!

## PARADA 3



Entrem ara al "Camí Vell", antic camí carreter que travessava la Devesa de nord a sud. Tot just entrar, a la dreta, tenim una mallada on observem alguns exemplars de tamarü, arbre molt ben adaptat a la salinitat del sòl. Per a dessecar completament les mallades es van aterir amb arena provinent de les dunes litorals. Estos fets van alterar greument les característiques, la fauna i la flora d'este ecosistema.

## PARADA 4



El camí s'estretix per la vegetació que creix als costats, entrem en la duna fixa, anomenada així perquè les arrels de totes les plantes fixen l'arena de la duna. Hi destaca el pi com a únic arbre rodejat d'una gran varietat d'arbusts com el llentiscle, aladern, margalló, coscoll, i lianes com la sarsa. Estes plantes retenen la humitat i fan que l'ambient siga més fresc i a més, al fregar-les, l'inunden amb una agradable aroma.

Observant detingudament el sòl podem saber quins animals viuen per la zona analitzant els rastres i empremtes.

## PARADA 5



De manera natural la mallada s'inunda amb aigua de pluja a l'hivern, i a mesura que arriba l'estiu l'aigua va evaporant-se a poc a poc acumulant gran quantitat de sals a la seua superfície. Açò és conseqüència del fet que al sòl hi ha una capa de llims que el fa impermeable. La vegetació i la fauna que es desenvolupen açí estan molt ben adaptades a estes condicions del medi. Insectes com les libèl·lules aprofiten el cicle de l'aigua per al seu desenrotllament.

## PARADA 6



Eixim del camí vell a un vial asfaltat, a l'esquerra veiem una rotonda de la qual partix un camí de formigó en direcció a la mar. Entrem a la zona d'actuació del Projecte LIFE-Naturales "Model de Restauració d'Hàbitats Dunars".

L'objectiu del Projecte és la regeneració de part de les dunes mòbils i de les mallades que van ser alterades en el passat, i la seua difusió entre els ciutadans i la comunitat científica. El pressupost total del projecte és d'1.951.481,57 €, sufragat al 50 % per la Comissió Europea i l'Ajuntament de València. El període d'execució és des del 2001 fins al 2004.

## PARADA 7



A un costat i a l'altre del camí podem vore mallades regenerades, a la nostra dreta tenim la Mallada de la Mata del Fang la regeneració de la qual és un cas especial: a la seua part central s'ha aïllat una llacuna on es pot observar el fartet i el samaruc, dos peixos endèmics la població de la qual s'ha reduït alarmantment com a conseqüència de l'alteració del seu hàbitat.

## PARADA 8



A l'altre costat tenim la Mallada de la Sanxa, s'hi observa com està situada entre dos zones de dunes fixes i també la seua forma: vores amb pendent suau i profunditat màxima al centre.

Per a regenerar una mallada s'excava i retira l'arena que provenia de les dunes pròximes al mar. Hem de desfer els passos donats en el procés d'urbanització dels anys 70. La vegetació i la fauna pròpia de la mallada aniran recuperant el seu espai a poc a poc, en un lent procés que durarà uns 12-15 anys.

## PARADA 9



El nostre itinerari continua pel camí de formigó. Eixim a una gran planura en què destaca, al sud, l'alberg municipal del Casal d'Espiaí. Esta zona al seu dia va estar ocupada per dunes de fins a 8 metres d'altura, dunes que van ser arrasades per a construir un passeig marítim, vials, aparcaments, xarxa de clavegueram i aigua potable, reomplir les mallades, etc. Totes estes infraestructures s'han eliminat amb el Projecte Life Duna.

Mirant cap a l'est veiem una alineació de dunes regenerades que ens oculta la mar. La regeneració d'una duna té els següents passos:

- Acumulació mecànica de l'arena formant una duna.
- Fixació de l'arena per mitjà de bardisses, un tipus de palissades fetes amb canyes i borbó, planta utilitzada per al sostre de les barraques.
- Plantació d'espècies pròpies de les dunes mòbils.
- Esta duna regenerada adquireix un aspecte completament natural en un període de 5-6 anys.

## PARADA 10



Esta parada ens invita a fer un gir de 360º en el qual vorem cap al sud el Casal d'Espiaí, cap a l'est la mar i la duna regenerada, cap al nord les torres d'apartaments que ens indiquen que estem prop d'on hem començat l'itinerari i finalment, cap a l'oest, tenim la pineda amb tota la seua diversitat d'arbusts.

Segons l'època de l'any per damunt de nosaltres vorem passar gavines, xatrac, cormorans, garses, flamencs, etc., en vol d'anada i tornada a la mar per a alimentar-se.

## PARADA 11



Deixem el vial de formigó i ens dirigim a la platja a través de l'accés preparat a la duna. És el moment de contemplar més detingudament les adaptacions que presenten les plantes que creixen en este medi tan hostil per a evitar perdre aigua i protegir-se del vent.

Amb tranquil·litat podem contemplar com els escarabats deambulen per la duna i la vegetació buscant aliment.

Els cartells de "No passeu dins la zona regenerada" ens inviten a col·laborar en la regeneració de les dunes.

## PARADA 12



Eixim a la platja de la Malladeta, qualificada com a bandera blava per complir els criteris de seguretat i informació, neteja, sanitat i gestió ambiental proposats per la Fundació per a l'Educació Ambiental.

A més del bany i el sol l'home utilitza la platja per a altres activitats com la pesca amb canya o amb rall (xarxa circular), agarrar tellines, etc. Per la vora de la platja els coriolets corren al ritme de les onades buscant restes depositades per la mar.



Mar Playa Duna Mòvil Duna Fixa Mallada Duna Fixa L'Albufera Marjat